

Frankie Látó és a Májulás

● **Munkatársunktól**
Frankie Látó, a dzsesszhegedű szegedi mestere májusi koncertjén Deseő Csaba is föllép: a „Májulás” rendezvénysorozatában, 16-án, a múzeum előtt játszik majd együtt a két muzsikus. Az októberi szegedi dzsesszfesztiválon pedig „Európa első számú dzsesszhegedűse, Didier Lockwood lesz Frankie Látó vendége.

Frankie Látó eddigi pályája úgy alakult, ahogyan az a sikertörténetek nagykönyveiben meg van írva. Mindkét szülői ágról muzsikus-dinasztiák tehetségét örökölte: atyai nagyapja, Látó Ferenc részt vett Kodály Zoltán népzene gyűjtő munkájában. Édesapja, id. Látó Ferenc a Szegedi Szimfonikus Zenekar örökös tagja, őt 1969-ben maga Vaszy Viktor vette föl a zenekarba. Az anyai nagyapja, Rácz Kálmán a régi Hungária Szálló szalonzenekarát vezette – hosszú lenne a sor, ha minden jelentős muzsikusi előd nevét leírnánk.

Frankie Látó a Hóra Group szólistája volt, majd 1988-tól Párizsban tanult klasszikus

zenét és zeneszerzést. Ennél azonban jobban vonzotta egy másik műfaj: a boulogne-i zeneművészeti főiskola évei alatt dzsesszkocsmákban játszott. Ezután Didier Lockwood magániskolájában három évig tanult Európa első számú dzsesszhegedűsétől. Az eredményt jelzi, hogy egy közös koncerten is föllépett Didier Lockwooddal. A meghívást idén ősszel viszonozza majd: a szegedi dzsesszfesztiválon láthatjuk-hallhatjuk majd együtt muzsikálni Lockwoodot és Frankie Látót, aki különféle zenekarok és formációk sokaságában fordult már meg: hol mint alapító, hol mint törzstag. Létrehozta a Frankie Látó Quartettet, a Gözerő és a Molnár Dixieland Band törzstagja, saját zenekara volt a Gén (amelynek működését a Délmagyarország is támogatta), valamint a Nemtelen Erotika. Jelenlegi együttese a Stephane Grappelli Emlékzenekar. Tagjai: Frankie Látó (hegedű), Kiszin Miklós (a Molnár Dixie nagybőgőse), Kurina Kornél (akit a Volvox gitárosaként is ismerhetünk), és a zenekarvezető testvéröccse, Látó Attila (dob).

Attiláról érdemes tudni, hogy mindössze tizenhárom éves volt, amikor meglátogatta Párizsban tanuló bátyját, és egy alkalommal beült a dobok mögé – azóta együtt játszanak.

Az elmúlt év fontos eseménye volt a dél-franciaországi turné, amelyen a Látó-fivérek kivül Murka István (gitár) és Máthé László (basszusgitár) vett részt. Ekkor hallgatta meg őket a montreux-i dzsesszfesztivál szervezője, s mindjárt meg is hívta a zenekart az 1999-es fesztiválra. Frankie Látó zenekarainak sorából nem hagyható ki a Storyvill Jazz Band, amely különleges, a dixie és a jazz keverékéből álló zenét játszik. Ebben a formációban Hérány Zsuzsa (bendzsó, ének), Vári Lajos (bőgő), Kasza Zsolt (zongora), Dennert Árpád (klarinét, szaxofon), Csajkás Zoltán (trombita), Sallai László (basszusgitár) és Háló Pál (dob) játszik együtt Frankie Látóval. A közelmúltban jelent meg a Storyvill Jazz Band „Wild cat rag” című lemeze. Frankie Látó muzsikáját a Mojóban és a Blueskertben hallgathatják rendszeresen a dzsesszkedvelők.

House-party a diszkóban

„A ma diszkója sok mindenben más, mint a tíz évvel ezelőtti. Azért az alapkérdés továbbra is változatlan: hazaviszek-e valakit hajnalra, vagy nem viszek haza”, mondták a szakértők május elsejének éjszakáján a Sing Singben, hol hagyományos diszkó helyett house-party várta a fiatalokat, akik jöttek is szép számmal. Annak ellenére megtelt Szeged legnagyobb diszkója, hogy elseje e szempontból is mindenütt nyitónapnak számít, tucatnyi helyen volt a városban buli.

„Dance Mix, az év house-partyja” – áll az előzetes Sing Sing-plakátokon a szöveg. Éjfélkor kilométeres sorok kígyóznak a Mars téri óriáspavilon előtt, csak úgy ugrál a visszhang a Sing („a zene börtöne”), és a valódi között, a majálisi éjszakán. Taxi fékez, egyikük a másik után, a monstrediszkó előtt, belőlük fiatalok ugráltak ki káprázatos szerelésben, itt egy csillogó fekete öltözetű, szemű, hajú (stb.), tán ikerhölgytestvérpár, fogjuk rájuk, ők Lilla and Lilla, derekuk oly fantasztikusan kar-

csú, akár a bókoló nádszál, felnyírt hajú lovagjaik viszik be őket, nagyon helyes. Ám ez csak a legfeltűnőbb szín a hold- s lámpafényű, CB-től recsegő és mobiltól csengő, szegedi éjben, van itt minden s mindenki, Mercedes-bérrautó kanyarodik, a társaság őtözresekkel fizet, nem két utcányival arrébből jöttek, az bizonyos. („Kecske-mét, Halas, Makó, Vásárhely még a szűkebb vonzáskörzetünknek számít, ám jönnek ide Budapestről is”, tudom meg később, immár a Singben, kóla mellett. Szerintem én itam illet egyedül ez éjben, már a light a menő, meg a mindenféle más).

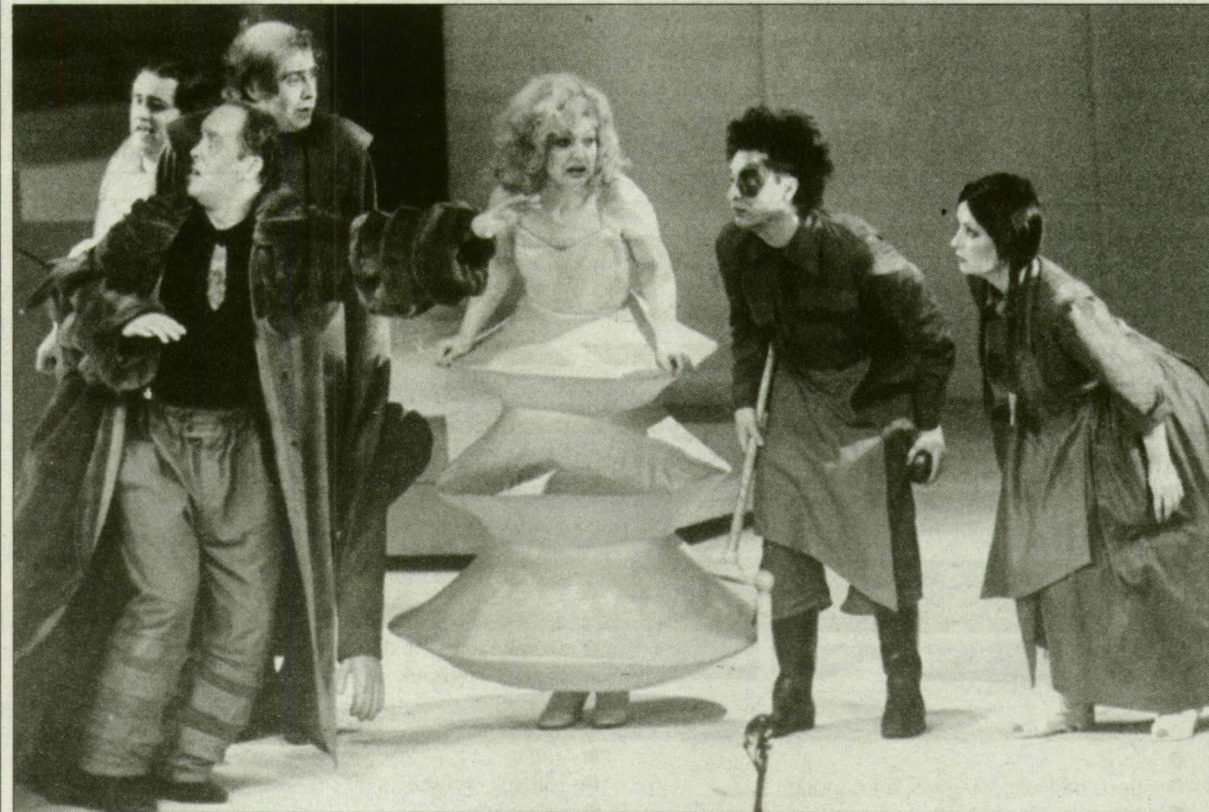
Késéles sugarak (forrás: lézer, stroboscope) hatolnak át a tömegen, piros és zöld, bonyolult arabeszk rajzolódik ki a parketten s a légtérben, fényből, és mindez: pillanatról pillanatra változik. („Intelligens fények”, hallom, „számítógép-vezérlésűek”, s új korty a kólából). A zene: house. Nyugaton, vagy tíz éve, otthon – innét a név –, és nem stúdiókörülmények közepette születtek meg az első, ilyen jellegű, ámitó- (plusz: „sz”) gépes zenék elődei. Itt, a Singben, az egymást váltó, egyébként országosan is-

mert diszkósok („Palotai, Nan-D, Tommyboy, Pedro, Cadik, a magyar underground-válogatott”, tudom meg) produktumai közt nem sok változatosságot fedezek föl. A közönség annál inkább: hol gyarapszik a táncolók száma, hol ritkul (ám inkább fordítva), egy tüt ugyan leejteni még le lehetne, ám fölvenni már nem. A kilenc diszkós saját, CD-n megjelent zenei anyaggal rendelkezik, ki technót játszik, ki house-t, ki jungle-t. A tömeg fokozódik (!), s jó a kulcsmondat, a Sing-üzrintem én itam illet egyedül ez éjben, már a light a menő, meg a mindenféle más).

És hogy milyen lesz a jövő diszkója? „Talán csak egyetlen fényforrás, tükrökkel szétdobva a fényt”, hallom. „Talán mindenki kap egy szemüveget, az vetíti automatikusan a fényeket”. Ám a lényeg nem változik, mint ahogyan nem változott, mióta világ a világ.

F. Cs.

● Abszurd opera – lélekben fiataloknak „Sevilla, se borbély”

Kovácsné István, Lőrincz Zoltán, Busa Tamás, Szonda Éva, Mezei Lajos és Vajda Júlia az előadásban. (Fotó: Gyenes Kálmán)

„Világraszóló botrány! Ez nem opera! Hogy merik az adófizetők pénzét ilyesmire költeni!? Szegény Rossini és Vaszy fognak a sírjukban!” – hörgögték tisztes operajongók A sevillei borbély múlt pénteki fergeteges sikerű kamaraszínházi bemutatója után. Kovalik Balázs abszurd rendezése két táborra osztotta közönséget: lelkesen ünneplő többségre és taps nélkül távozó kisebbségre.

„A sevillei borbély – tiszta opera buffa, amelybe nem vegyül mélyebb érzés vagy emberi probléma. Telis-tele van vídamsággal, fejtelenszaladgálással, és csak úgy szabad megmutatni, ahogy van: élvezetes, magáért a szórakozásért szórakoztató komédiaként, minden értelmező belemagyarázás nélkül” – írta Paul Henry Lang. Az operatársulat új produkciója épp ilyen; mintha megfogadták volna a neves New York-i kritikus tanácsait.

A zeneirodalomban talán Rossini nyitányai a legnépszerűbbek, a szimfonikus koncertek hálás műsorszámai, ám eredeti helyükön, az operák kezdetén ritkán válnak az előadás szerves részévé. Ezúttal szerepet kap a nyitány: „aláfestéseként” egy mai szerelmi történetet összesűrítő szellemes rövidfilmet láthatunk, amit jó érzékkel a muzsikára komponáltak. Ötletes az első színpadi jelenet indítása: a zenészkórus tagjai groteszk árnyfigurákként vetülnek a korthára. A szokatlan felütés ellenére is meglepetéssel hat az előfüggöny felgördülése után Szendrőnyi Éva piros-sárga mértani formákból álló absztrakt díszlete. A szerenádó banda eszement hangszereivel fakaszt kacajt. Kovácsné István Almaviva gróf szerepében a bájjúnárság nagyszerű paródiáját adja, gesztusrendszere, mimikája, egész fizimiskája Galla Miklóst idézi. A szolamot muzikálisan – bár néhol orrhagyon – éneklő, alakítása sokszínű, mulattató. Óriási meglepetés a Rosinát játszó Szonda Éva, akit eddig többnyire veretes, klasszikus szerepekben, komoly művészként ismerhettünk meg, most pedig kiderül róla, hogy az abszurd bolondozás nagy mestere. Ráadásul akkor is professzionális énekes, ha több méter magas parókában, kopaszon, ugrabugrálva vagy lépcsőzés közben kell megszólalnia. Bartolóból a vérbeli komédiás, Lőrincz Zoltán farag nevetségesen rögeszmés figurát. Vághelyi Gábornak régi nagy szerepe Figaro, most azonban korábbi sikereit is fölülmúlja: kifinomultan elegáns játékaival csavarja ujjára a köré a közönséget. Basilio zenemester szerepét általában súlyos buffo basszusokra szokták bízni, ezúttal méreates pótkarokkal, gigászi kalapban – Benedek Mária remek jelmeze – a kiváló baritonista, Busa Tamás alakítja. A

Rágalomáriában megszokott dörgő mélységeket humorával, muzikálisával váltja ki. Berta szerepében az univerzális Vajda Júlia tündöklő: már pusztán megjelenésével is mosolyra képes fakasztani, amikor pedig cselédruháját ledobva, korbácsot ragadva, szado-mazo stílusú, szegecses, fekete borszerkóban ráveti magát gazdjára, kollektív röhögőgörcs kítőrése fenyeget. Ideális játszótársra a Bartolo szolgáját adó Mezei Lajos.

Talán ennyiből is kiderül, Kovalik Balázs kész elme-gyógyintézetet állított színpadra. A rég felújításra érett, rossz akusztikájú, kicsi, koszos Kamaraszínházban – ahol az átjáróban kibebelezett pianfók, balkáni felfordulás fogadták a premierközönséget – ma valahogy így érde-mes egy Rossini-vígoperát bemutatni. Köszönet jár bátorságáért Pál Tamás zeneigazgatónak, akinek végig kell majd hallgatnia a méltatlankodásokat is. A ki-ben-nőn tehetséges, veszedelmesen őszinte ifjú rendező pedig megint leckét adott: „Műveld a csodát, ne magyarázd!” Nem számolt be sajtótájékoztatón koncepciójáról, hagyta, hadd beszéljen ön-magáért a legapróbb részletig konzekvens és koherens produkció. Színházszerepete lát-hatóan megfertőzte az összes közreműködőt, igazi műhelymunka alakult ki, ahol a díszletmunkástól a karmesterig mindenki egyaránt fontosnak érezhette magát. Molnár

László, a premier dirigense a színpadra is precízen figyelve a színház zenekarával apróbb zökkenőktől eltekintve roppant kifejezően, nagy stílusbiztonsággal szólaltatta meg a zenei szöveget. A második szereposztásból – amely kedd este Gyüdi Sándor lendületes dirigálásával mutatkozott be – a Rosina-ként ígértes Kerék Juditot, az Almaviva szolamát rendkívül finom líraisággal éneklő Timothy Bentsch-t, az egy-egy szép frázis erejéig hangjának természetes szépségével csodákra képes Szakály Pétert (Basilio), a Berta-ként élvezettel bolondozó Merényi Nicolette-et és a szolamára koncentrált Altorjay Tamást (Bartolo) érdemes megemlíteni.

Akik Almaviva gróf és Rosina kisasszony naiv-bajos történetére és a fülbemászó áriákra kíváncsiak, nem biztos, hogy érdemes ezzel az előadással felbosszantaniok magukat. Akik viszont nyitottak, lélekben fiatalok, szeretik a gegparádét, az abszurd színházat, a végtelenség fokozott nonszenszt, és esetleg eddig unalmasnak találták, sőt egyenesen utálták az operákat, nem szabad kihagyniuk ezt az előadást. Biztos vagyok benne, a következő évtizedekben a hazai operajátszás útkeresésének egyik fontos állomásaként fogják emlegetni a plakátokon „Sevilla, se borbély” címmel hirdetett rendhagyó produkciót.

Hollósi Zsolt

● Cenzor Dixie & Jazz Napok

Ma: Joe Murányi!

● **Munkatársunktól**
Az újszegedi Blues Kert Vendéglő májusi programjában a Cenzor Dixie & Jazz Napok foglalja el a központi helyet. A rendezvénysorozat nyitó koncertjét május 4-én, hétfőn (rossz idő esetén: kedden) tartják. Délután fél 7 órakor igazi sztárvendég játszik a Blues Kertben: Joe Murányi, az Amerikai Egyesült Államokban élő, magyar származású klarinétos, és a házigazda Storyville Jazz Band muzsikál. A Jazz Napok május 14-én (csütörtökön) folytatódnak: ekkor a

Blaskó Dixieland Jazz Band (Hódmezővásárhely) ad koncertet. Május 20-án (szerdán) a budapesti Hot Jazz Band lép föl, Bényei Tamás vezetésével. Május 28-án (csütörtökön) az ugyancsak budapesti Dr. Walter and the Lawbreakers játszik, zenekarvezető: Bényei Tibor. Valamennyi előadás délután fél 7 órakor kezdődik. A rendezők arra kéri a vendégeket, a hangversenyek előtt, időben foglalják el helyüket, mert a koncerteket (a remélt tapsokkal és ráadásokkal együtt) este 10 órára be kell fejezni.

Szegeden a Hargita együttes

● **Munkatársunktól**
A csíkszeredai Hargita székely népi együttes, a határon kívül élő magyarság egyik legnevesebb népi tánc-kara és hangszere formációja e héten Szegeden vendégszerepel. A székely népművészek május 5-én, kedden 20 órai kezdettel az újszegedi Eko-Parkban (Fürdő utca 92/b) díjtalan táncbát szer-veznek erdélyi táncokból. Minden érdeklődőt szeretettel várnak ez alkalomra.

A csíkszeredai Hargita székely népi együttes tánc-

sai „Életem a tánc” című műsorukkal május 7-én 19 órakor a Kisszínházban lépnek fel – előzőleg, 15 órakor a Dugonics téren kóstolót tartanak az összeállításból. A két részből álló előadás során kalotaszegi, szatmári, magyarkirályfalvi, máramarosi és derzi táncokat, valamint korondi menyasszonykontyolót adnak elő. A koreográfiákat Both József, Kozák Albert, Nagy Zoltán József (Puder), Ádám Gyula, Buciu Valeriu, Lőrinc Lajos és Péter László készítette.

Sing Sing. A hang s a fény új – ám a lényeg változatlan, amióta világ a világ. (Fotó: Karnok Csaba)